

Gençlerin Toplumsal Yaşama Katılımı ve Yerel Yönetimlerin Rolü

Yunus EMRE ÖZER¹

Özet

Gençliği belirleyen yaş aralıkları çeşitli çalışmalarda ve uluslararası kurumlar tarafından farklılaşabilmektedir. Bu tanımlar içerisinde Birleşmiş Milletler'in genç tanımı en çok kabul görenidir ve 15-24 yaş arasını kapsamaktadır. Bu yaş aralığı, gençlerin eğitim aşamalarının sonu ve hayata atılma yaşlarının başlarıdır. Gençler aldıkları eğitim sırasında ve yetişkinlik öncesi süreçte, katılım başta olmak üzere toplumsal anlamda sorumluluklarının farkında olmalıdırlar. Diğer deyişle, gençlerin yetişkinlik öncesi dönemde okulda aldıkları eğitim ve kazandıkları bilinçle toplumsal konularda daha duyarlı hareket etmeleri ve görüşlerini rahatça ortaya koyabilmeleri beklenmektedir. Ancak bu farkındalık, tek başına eğitim öğretim kurumlarında kazanılacak bir gelişme değildir. Gençlerin katılımını arttırmak için genel anlamda merkezi- yerel yönetim ve sivil inisiyatif tarafından teşvik edilmeleri ve gençlere yönelik hazırlanacak programlarla katılım konusunda yönlendirilmeleri gerekmektedir.

Bu çalışmada, gençliğin katılımıyla ilgili mevcut durum genel bir perspektiften değerlendirilmiş ve gençlerin katılımına etki eden unsurlar analiz edilmiştir. Bu kapsamda katılımı ilgili unsurlar değerlendirilirken, halka en yakın ve katılımına en uygun yönetim birimi olan yerel yönetimler düzeyindeki katılım ve uygulamalarına vurgu yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gençlik, Katılım, Yerel Yönetimler
JEL Sınıflaması: J13, H79, H70.

Participation of young people to social life and the Role of Local Governments

Abstract

Definitions and the age ranges of youth differ in literature. Among these definitions, United Nations' definition is the most approved one. United Nations defined youth as, people between ages of 15-24. These ages are the end of education and the

---

¹ Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü, yunusemre.ozer@deu.edu.tr.

start of personal careers. During the education of young people and the period before adolescence, young people have to be aware of their social responsibilities. In other words, in this period young people have to be more responsive to social problems and expressive about their thoughts. This awareness cannot be learned only at schools. Young people have to be stimulated by local governments and civil initiatives to increase their participation. And also programs about youth participation have to be prepared.

In this study, current situation about participation of young people is evaluated. And also factors effecting the participation of young people are analyzed. While the problem is evaluated in this content, participation in local governments is also emphasized.

Keywords: *Youth, Participation, Local Governments.*

---

1. GİRİŞ

Özellikle 90'lı yıllardan sonra, geniş tabanda gerçekleşmesi hedeflenen katılıma atfedilen önem giderek artmıştır. Katılım kanallarının çeşitlenmesinin yanında katılım sağlayacak grupların da eşit şartlara sahip olması son derece önemlidir. Çünkü bazı gruplar ırk, yoksulluk, azınlık olmaları veya sosyal statüleri nedeniyle dezavantajlı olarak kabul edilmektedir. Gençler de Birleşmiş Milletler tarafından dezavantajlı grup olarak kabul edilmekte ve katılım konusunda üzerinde titizlikle durulan ve katılımlarının artırılması konusunda yerel ve merkezi düzeydeki tüm otoritelere sorumluluk verilen bir gruptur. Gençlerin alınacak kararlarda etkisinin olması, toplumsal konulardaki içselleşme düzeyine de olumlu etki edecektir. Ancak bazı araştırmalarda gençlerin toplumsal konulara ilgisindeki ya da en basit ifadesiyle seçimlerde oy verme oranlarındaki azalmadan bahsedilmektedir.

Gençliğin katılımı ve fikirlerini ortaya koymadaki becerisi ancak ilgi, bilgi ve farkındalık düzeylerinin artmasıyla mümkündür. Bu konuda gençliğe yönelik uygulanacak programlar ve eğitim süreci birbirini tamamlamalıdır. Aksi takdirde bu unsurların her biri, tek başına uygulandığında beklenen sonucu vermeyecektir.

Gençliğin katılımını artırma noktasında yerel yönetimler de asli öneme sahiptir. Yerel yönetimler, gençler açısından teorik düzeyde edindikleri kazanımların en kolay biçimde pratiğe yansıtabilecekleri yapılardır. Yerel

yönetimlerin bu noktada, gençliğin katılımıyla ilgili belirgin rolü uluslararası düzenlemelerde de sürekli olarak vurgulanmaktadır.

2. GENÇLİKLE İLGİLİ POLİTİKALARIN GELİŞİMİ

80'li yıllarla birlikte gerek ulusal gerek uluslararası metinlerde gençliğin artan önemine vurgu yapılmaktadır. Gençlikle ilgili yapılan çalışmalarda Birleşmiş Milletler öncü bir rol üstlenmiştir. 1992 Rio de Janeiro Yeryüzü Zirvesi'nin genel kabullerini ortaya koyan ve üzerinde uzlaşılan Çevre ve Gelişme Üzerine Rio Bildirgesi'nde katılımcı mekanizma ve süreçlerde gençliğin ön planda tutulması kararlaştırılmıştır. Yeryüzü Zirvesi'nin temel çıktısı olan ve küresel eylem planı niteliğindeki Gündem 21'in 25. Bölümü, gençlik konusunu Sürdürülebilir Kalkınmada Çocuklar ve Gençlik başlığı altında ele almaktadır. Burada demokratik uygulamaların çoğulcu ve katılımcı politikaların geliştirilmesi çerçevesinde, gençlik temel unsurlardan birisi olarak kabul etmektedir. Bunun yanında gençlerin çevre korunması, çevre ve kalkınma konularında alınacak kararlara aktif katılım sağlaması Gündem 21 açısından bir başarı kriteri olarak sayılmıştır. Gençlikle ve gençlerin yaşam standartlarıyla ilgili unsurlar böylelikle ulusal ve uluslararası belgelerde yer almıştır.

Birleşmiş Milletler'in katılım anlayışı, süreç içerisinde sorunlara sahip çıkma, çözümde ortaklık ve aktif katılım felsefesine doğru gitmektedir. Bu kapsamda gençlerin de katılımları Birleşmiş Milletler'in özel gündemlerinden biri haline gelmiştir. Bu anlayışın hayat bulduğu Habitat II ve İstanbul+5 Konferansı'nda; gençleri potansiyellerini geliştirmek ve onları yerleşimlerin gelişmesinde sorumlu bir rol oynamaya hazırlamak için, yerel yönetimler başta olmak üzere hükümetler, özel sektör, sivil gençlik örgütleri, diğer sivil toplum örgütleri ve mahalle düzeyindeki yönetimler ile işbirliği yapılması hususu önemini sürekli korumuştur. Birleşmiş Milletler Johannesburg Uygulama Planı'nın 170. Paragrafında da sürdürülebilir kalkınmaya yönelik tüm program ve faaliyetlerde gençliğin katılımının ve gençlik meclislerinin teşvik edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

2002'de Polonya'nın Krakow kentinde düzenlenen "Gençler-Kentlerinin ve Bölgelerinin Aktörleri" konulu konferansın sonuç bildirisinde; gençliğin katılımının geliştirilmesi ve teşvik edilmesi, gençlerin her türlü toplumsal katılım araçlarından istifade etmesi gerektiği, gençlerin demokratik yaşamın vazgeçilmez unsuru olduğu ve karşılaştıkları tüm sorunlara çözüm bulunması gerektiği kararları yer almaktadır (Tenikler, 2004: 254). Bu konferansta, Avrupa Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi ve Avrupa Gençlik Sorunları Danışma

Kurulu'ndan Gençlerin Yerel ve Bölgesel Yaşama Katılımlarına İlişkin Avrupa Şartı'nın yeniden düzenlenmesini talep edilmiştir. Bu çerçevede Avrupa Konseyi, Gençlerin Yerel ve Bölgesel Yaşama Katılımlarına İlişkin Gözden Geçirilmiş Avrupa Şartı'nın gösterdiği doğrultuda gençlik politikalarını güncel tutmaya çalışmaktadır. Bu doğrultuda Avrupa Konseyi, 2010–2012 yıllarını kapsayan gençlik politikasını yayınlamıştır. Buna göre temel başlıklar; insan hakları ve demokrasi, farklılığı olan toplumlarda birlikte yaşama, gençlere yönelik sosyal içerme (sosyal dışlanmaya karşı geliştirilen kavram) ve gençlerin ve çocukların yararına olan siyasi yaklaşımlar ve araçlar şeklindedir(http://www.coe.int/t/dg4/youth/coe_youth/Priorities_2010_en.asp)Avrupa Konseyi, gerek kendi yapılanmasındaki felsefesi gerek bunun bir yansıması olan Gençlerin Yerel ve Bölgesel Yaşama Katılımlarına İlişkin Gözden Geçirilmiş Avrupa Şartı'nın temel hedefleriyle uyumlu olarak gençlikle ilgili gelecek stratejisini belirlemiştir. Bu hedeflerin uygulanması ve geçerlilik kazanabilmesi için öncelikle yerel ve bölgesel yönetimlerin işbirliğine ve gençlerin bilinç düzeyindeki artışa ihtiyaç duyulmaktadır.

Gençlik ve katılımı ilgili belgelerde gençlerin kararları etkilemeye haklarının olduğu ortak kabul edilen bir unsurdur. Bu kapsamda, gençlerin daha demokratik bir ortamın sağlanması amacıyla yerelden başlayarak aktif katılımının sağlanması beklenmektedir. Bu hakkın kullanılmasını sağlayabilmek için tüm araçlar geliştirilmelidir. Yerel yönetimler bu araçlardan halka en yakın olanıdır. Özetle 20. yüzyılın sonlarına doğru gençlerin sosyal aktörler olarak ağırlık kazandığı ve kendilerini ilgilendiren konuları anlama ve karar alma ve uygulama süreçlerine katılım haklarının olduğu, toplumsal değişim için çalışmalarının teşvik edilmesinin gerektiği açıkça kabul edilmiştir. Uygulama bakımından birçok ülkenin kamuoyunda tartışmalar yaşanmıştır ve bunların devlet politikasına dönüşmesi için de çabalar devam etmektedir (Arches ve Fleming, 2006: 81-83).

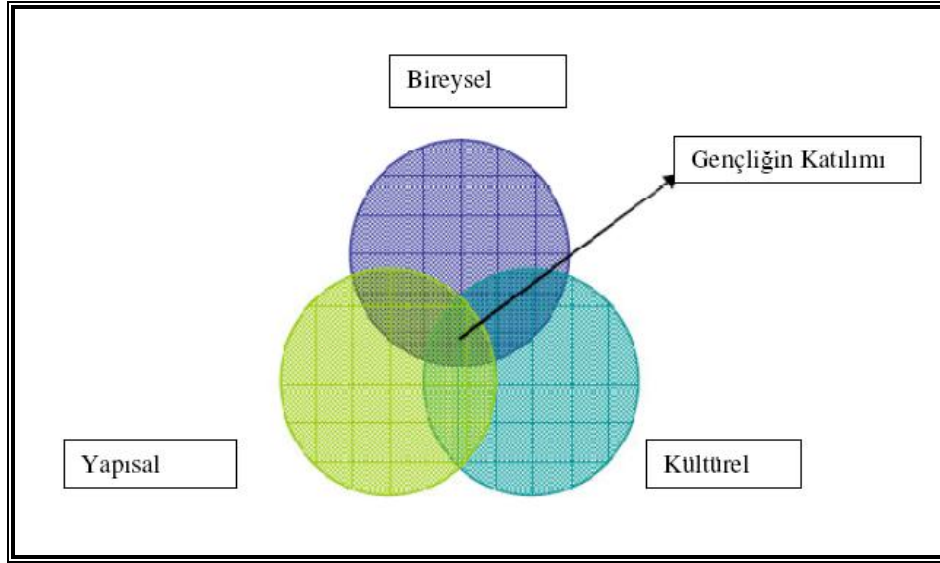
3. GENÇLİĞİN KATILIMI VE GENÇLERİN KATILIMINA ETKİ EDEN UNSURLAR

Gençlerin katılımından bahsederken katılım yollarının çeşitlendirilmesine vurgu yapılmaktadır. Demokrasilerde, katılımı sadece oy vermek olarak algılamak gerekmektedir. Gençlerin toplumsal anlamda sorumluluklarını ifade eden bazı göstergeler bulunmaktadır. Bunlar; oy vermenin yanı sıra siyasi süreç hakkında bilgi sahibi olma ve süreci anlama, düşünme teknikleri, bilgi teknolojilerini kullanma becerisi, medyaya katılma,

etkileşim ve tartışma becerileri, gönüllülük faaliyetlerine katılım gibi göstergelerdir (Schusler ve Krasny, 2008: 270).

Gençlerin katılımının sağlanması modern toplumlar açısından son derece önemlidir. Çünkü sosyal dışlanma ve gençliğin katılımı kavramları zıt iki kavram olarak görülmektedir ve sosyal içerme politikalarının, gençlerin katılımını sağlamadıkça başarılı olamayacağı vurgulanmaktadır (Edwards, 2008: 17). Sosyal içerme, yoksulluk, eğitim, din, dil, ırk gibi unsurlar nedeniyle katılım sağlamakta güçlük çeken kişilerin toplumsal yaşamda yer almalarının sağlanması anlamında kullanılmaktadır. Dolayısıyla gençler de sosyal içerme kapsamına giren dezavantajlı gruplar içerisinde değerlendirilmektedir. Gençlerin katılımıyla ilgili çalışmalar, katılımın üç şekilde gerçekleştiğini söylemektedir. Bunlar bireysel, kolektif ve resmi yollardır (Pavlidis ve Baker, 2010: 27). Aşağıdaki şekilde de gençliğin katılımına ilişkin benzer bir yaklaşım sergilenmiştir.

Şekil 1: Gençliğin Katılımına İlişkin Model

(Kaynak: The International Planned Parenthood Federation (IPPF), 2004: 13.)

Şekil 1'de, bireysel düzeyde bilgi ve uygulama konusundaki tecrübeler değerlendirilmektedir. Yapısal düzeyde örgütler, kararlarını gençleri de kapsayacak şekilde almasından bahsedilmektedir. Bireylerin katılıma yönelik olumsuz tutumları, örgütlerdeki prosedürler ve bürokrasi, bazı toplumlarda

gençlerin sessiz ve sakin olmaları gerektiği ya da genç kadınların katılımının yadırganması gibi kültürel değerler ise katılımın önünde engel teşkil etmektedir (The International Planned Parenthood Federation (IPPF), 2004: 13–15). Karar almada gençliğin katılımı ise insanın, toplumun ve örgütün kültürünü değiştirebilecek bir durumdur. Bu noktada katılım kültürü ortaya çıkmaktadır. Katılım kültürü, katılım üzerinde en etkili olan ancak en zor değişebilecek olan unsurdur. Sonuç itibarıyla gençliğin katılımı, bireysel, örgütsel ve kültürel unsurların kesişiminde yer almaktadır. Dolayısıyla bu unsurların gençliğin katılımına imkân verdiği ölçüde katılım kanalları genişleyecektir.

Gençlerin katılımıyla ilgili, katılımın çeşitlilik ve farklılıklar sergilediği söylenmelidir. Bazı gençler istek ve hevesle katılım sağlarken bazıları da katılım konusunda destekten yoksun olabilmektedir ya da katılımı nasıl gerçekleştirecekleri konusunda istenilen düzeyde bilgiye sahip olamamaktadır. Temel olarak gençlerin, kendilerini ilgilendiren kararların kendilerinin dışında alınmadığı ve sosyal eylemleri kendileri organize ettikleri takdirde farkındalıkları ve eylemsel bilinçleri artmaktadır. Gençlerin katılımı, katılım konusunda deneyimlerini arttıracak, gençlerin siyasi haklarını kullanmalarını sağlayacak, demokratikleşmelerine yardımcı olacak, aktif katılıma imkân verebilecektir. Bu olumlu unsurların yaşama geçebilmesi için sadece gençlerin değil yetişkinlerin de benzer bilinç düzeyinde olmaları gerekmektedir (Checkoway ve Schuster, 2003: 21-30).

Katılımın sağlanması için öncelikle gençlerin bilgiye gereksinimi olduğunu kabul edilmektedir. Diğer deyişle gençler etkin ve aktif yurttaş olabilmeleri için karar alma ve katılım konularındaki becerileri öğrenmeli ve aynı zamanda da kullanabilmelidir (Arches ve Fleming, 2006: 85). ABD’de 1977’de Stradling tarafından yapılan ve gençlerin siyasi ilgi düzeyini konu alan “The Political Awareness of School Leavers” yapılan araştırmada o günün gençlerinin büyük çoğunluğunun yerel, ulusal ve uluslararası konularda yetersiz bilgi düzeyine sahip olduğu ortaya çıkmıştır (Farthing, 2010: 182). O dönemin koşulları ve bilgiye erişme imkânları düşünüldüğünde bugün, gençlerin katılıma yönelik olarak sahip olması beklenen bilgileri çok çeşitli yollardan edinebilmeleri beklenmektedir. Örneğin okullar, hayata hazırlanma ve bunun yanında katılım, insan hakları ve demokrasi konularında teorik bilginin öğrenildiği yerler olarak kabul edilmektedir. Ancak, İngiltere gibi bazı ülkelerde, okullarda ya da daha sonrasındaki yaşam boyu öğrenme uygulamalarıyla verilen vatandaşlık eğitiminin katılımı ilgili bilgi düzeyini arttırdığı ancak katılım konusunda ilgi ve eylemi arttırmadığı ortaya konmuştur (Print, 2007: 337). Buna karşılık

birçok ülke ve koşulda okulların demokratik katılım hakkında bilgi edinmek için en uygun yer olduğu da belirtilmektedir (Fournier ve Reuchamps, 2008: 37). Katılım sadece okullarda öğrenilecek bir husus değildir aksine demokratik süreçlerde yer almakla pekişeceği ifade edilmektedir (Russell, 1994: 469-493 ve Finkel, 2002:997). Özetle, okulların gençlere toplumdaki sorunlar, bozukluklar ya da sorumsuz davranışlar konusunda tam anlamıyla bir eğitim vermesi beklenmemelidir. Ancak, okulların asgari olarak öğrencilerini hesap sorma bilincine ulaştırabilmeleri gerekmektedir(http://www.undp.org.tr/publicationsDocuments/NHDRTR2008/NHDR_BP_Ali_Carkoglu.pdf).

Gençlerin katılımında etkili olan bir diğer unsur da ilgidir. Katılım konusundaki ilgi düzeyi ve modelleri cinsiyet, eğitim düzeyi ve yaşanan yere göre değişiklik gösterebilmektedir (Gaiser vd., 2010: 428-434). Gençler arasında siyaset ve katılıma ilginin artırılabilmesi için yerel ve ulusal düzeyde gençleri bilgilendirmek, siyasetçileri gençler konusunda hesap verebilir ve temsiliyete açık hale getirmek ve katılım kanallarını gençler için çalıştırmak gerekmektedir (Molloy vd., 2002: 78). İlgi ve bilgi, katılım açısından son derece önemli iki unsurdur. Çünkü bilgi eksikliği ve politik ilgisizlik gençlerin katılımına etki etmekte ve özel olarak da seçimlere katılım oranlarındaki düşüklüğün en temel göstergesi olarak kabul edilmektedir (Gauthier, 2003: 266).

Gençlerin katılım konusunda ilgi ve bilgi düzeylerini bazı yollardan arttırabilecekleri bilinmektedir. Medya bu yollardan en önemlisidir. Gençler medya tarafından üretilen bilginin en temel tüketicileri olarak kabul edilmektedir. Medya bilginin tüketicisi olan gençler açısından hem bir aktör hem de görüşlerini aktarmada bir araç olarak görülmektedir. Bu, esasen UNESCO'nun (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu) gençlerin medyanın pasif müşterileri olmasındansa aktif katılımcıları olması yönündeki görüşüyle uyumludur (Asthana, 2006: 6).

Gençlerin günümüz koşullarında bilgi ve iletişim teknolojilerini en üst düzeyde kullandığı bir ortam bulunmaktadır. Bilginin de bu teknolojiler aracılığıyla küresel ortamda dolaştığını görmekteyiz. Katılıma yardımcı olacak bilginin bu yolla elde edilebilmesinde gençlerin her zaman süreç içinde tutulması beklenmektedir (Iyengar ve Jackman, 2003: 1-24).

4. GENÇLERİN KATILIMIYLA İLGİLİ DİNAMİKLER

Katılım dendiğinde ilk olarak seçimlerde oy verme akla gelmektedir. Ancak oy verme, demokratik yaşamla ilgili önemli bir gösterge olsa da katılım konusunda bir başlangıç unsurudur. Ancak, modern demokrasiler bir yandan gençlerin katılım düzeyinin artmasını hedeflerken bir yandan da katılımın başlangıç düzeyi sayılabilecek olan oy verme konusunda gençlerin azalan ilgisiyle karşılaşmaktadır. 2004 yılında Galston tarafından yapılan “Civic Education and Political Participation” ve yine 2004 yılında Frisco, Muller ve Dodson tarafından yapılan “Participation in Voluntary Youth-Serving Associations and Early Adult Voting Behavior” adlı ABD, Kanada ve Birleşik Krallık gibi birçok ülkede gençlerin oy verme davranışları üzerine yapılan çalışmalarda gençler arasında oy verme oranının düşmekte olduğu sonucuna varılmıştır (Galston, 2004: 263-266 ve Frisco, 2004: 662-663). Yine Avrupa Birliği ülkelerinde genç seçmenlerin, ulusal seçimlere, Avrupa Birliği için yapılan seçimlerden daha fazla ilgi gösterdiği ortaya çıkmaktadır (Print, 2007: 328-329). Bununla birlikte, Gaiser, De Rijke ve Spannring tarafından yapılan “Youth and Political Participation — Empirical Results for Germany Within a European Context” başlıklı ve Fyfe tarafından yapılan “Civic Education and Political Participation” başlıklı Almanya ve Avustralya ile ilgili gençlerin siyasi davranışları üzerine yapılan iki araştırma gençlerin büyük çoğunluğunun oy vermeyi en önemli katılım aracı olarak gördüğü ortaya çıkmaktadır (Gaiser vd., 2010: 437 ve Fyfe, 2009: 39).

Gençlerin siyasete ilgisini çekebilmek ve katılım yollarını çeşitlendirmek, katılımı artırma noktasında gereklilik haline gelmektedir. Balsano, Phelps, Theokas, J.V. Lerner ve R. M. Lerner tarafından 2009 yılında yapılan “Patterns Of Early Adolescents’ Participation in Youth Development Programs Having Positive Youth Development Goals” adlı çalışmaya göre yerel ve merkezi düzeydeki gençlik programlarının kalitesi ve gençlerin bu programlara odaklanabilme düzeylerindeki artış katılımdaki bu azalmayı durdurabilecektir (Balsano vd., 256). Başarılı bir gençlik programına katılan gençlerin programa dâhil olmakla, yetişkinlerle daha iyi ilişkiler kurmada, sorumluluk almada ve yeni beceriler elde etmede, birbirleri hakkında olumlu düşünmede ve toplumsal yaşama katılım konusunda kazanımları olduğu ifade edilmektedir (Gyamfi vd., 2007: 384 ve Wood vd., 2009: 295).

Gençlik programları, gençlerin sorumluluk bilinci kazanmaları ve kendilerini daha iyi anlamaları yanında sosyo-politik farkındalık yaratma konusunda da etkili olmalıdır (Evans ve Prilleltensky, 2007: 690). Gauthier tarafından “The Inadequacy of Concepts: The Rise of Youth Interest in Civic

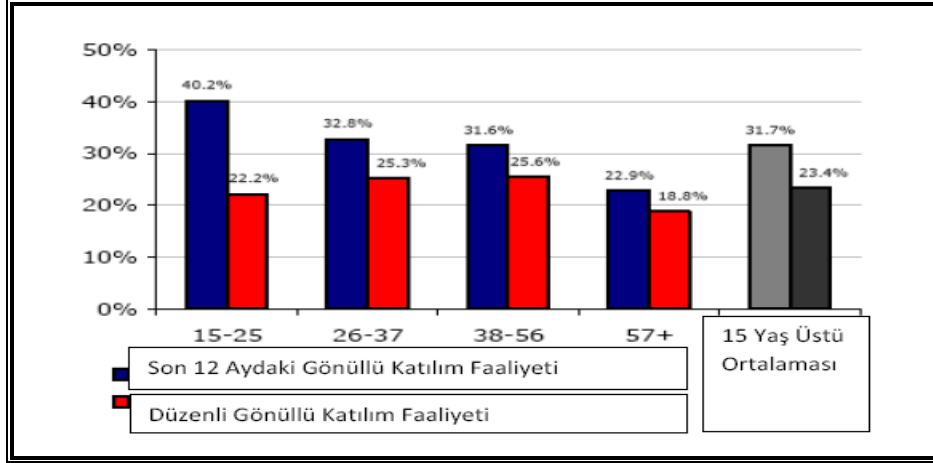
Participation in Quebec” başlıklı gençlerin toplumsal katılımı üzerine yapılan bir araştırmada gençlerin toplumsal olaylardaki katılımlarının ve ilgilerinin yeterli olduğunu buna karşılık siyasi partilere üyelik ya da bir siyasi parti sempatisizliği konusunda tereddütlerinin olduğunu vurgulanmaktadır (Gauthier, 2003:274). Dolayısıyla gençlik programlarının, gençlerin siyasi açıdan da ilgisini oluşturacak içerikte düzenlenmesi gerekmektedir. Sonuç itibariyle bir ülkede gençlik programlarının uygulanmamasının hem gençler hem de toplumun bütünü açısından olumsuz etkileri bulunabilecektir. Bunun için mevcutta uygulanmakta olan programların süreklilik arz etmesi son derece önemlidir (McFarland ve Thomas, 2006: 422). Süreklilik kadar önemli bir diğer unsur da bu programların başarısı için toplumsal işbirliğine duyulan gereksinimdir. Bu noktada toplumsal diyalogları geliştirici, gönüllüğe dayanan katılımcı programlar kadar idarenin aldığı kararlarda ve kurumsal çalışmalarında bu gönüllü katılımları dikkate alan, merkezîyetçi olmayan tercihler de önemlidir (Toprak, 2010a: 33.).

Gençler görüşlerinin alınacağı ve katılımlarının beklendiği her türlü ortamda rahatça konuşabilmeli, konuşmaktan çekinmemelidir (Faulkner, 2009:99). Ancak, gençler katılım konusunda çekingen olabildiği gibi görüşlerinin dikkate alınması konusunda tereddütleri ve siyasetçilere güvensizlikleri de bulunabilmektedir (Print, 2007: 326–335). Bununla birlikte katılımın sağlandığı ortamlarda gençlerin ortaya koyduğu fikirlerden dolayı kınamayla karşılaşmamaları gerekmektedir. Aksi bir durumda gençler, katılım konusunda çekingen bir konuma itilebileceklerdir. Gençlerin görüşlerinin alındığı faaliyetler süreklilik arz etmelidir ve bu faaliyetler sivil toplum, kamu kurumlarından temsilciler ve gençlik örgütleri katılmalıdır (<http://www2.gtz.de/dokumente/bib/gtz2010-3224en-youth-structures.pdf>). Özetle, gençler sorunların kaynağı olarak değil sosyal sorunlarda çözüm araçlarından biri olarak görülmelidir (Esen, 2007: 34).

Gençlerin sosyal ortamda aktif hale getirilmesinin özgüveni ve katılımı sağlamada destek sağlayacak bir unsur olduğu düşünülmektedir. Bu vasıta ile gençler, karar ve eylemlere katılma konusunda yardımcı olacak gençlik organizasyonlarına ve gönüllü aktivitelere katılım konusunda teşvik edilmelidir (Checkoway ve Schuster, 2003: 21-32). Gönüllülük faaliyetleri de bu noktada karşımıza çıkmaktadır. Galston tarafından yapılan “Civic Education and Political Participation” başlıklı bir araştırmada gönüllülük faaliyetlerinin, lisenin son yıllarıyla üniversite yaşamında arttığını ancak ücretli bir işe

girdikten sonra gençlerin ancak üçte birinin gönüllü çalışmaya devam ettiği ortaya çıkmıştır (Galston, 2004: 263-266).

Şekil 2: Yaş Aralıklarına Göre Gönüllülük Faaliyetleri

(Kaynak: Lopez , 2004: 1-2.)

Şekil 2’den de görüldüğü üzere, 15–25 yaş arası gençlerde son bir yıl içerisindeki gönüllü faaliyetlerine katılım en yüksek düzeydedir. Dönemsel gönüllülük faaliyetlerinin ise yaş gruplarına göre azalan bir çizgide olduğu görülmektedir. Gönüllü faaliyetlere düzenli olarak katılanlara bakıldığında ise, dengeli bir dağılım karşımıza çıkmaktadır. Buradan gönüllük faaliyetlerine ilgi duyan ve katılımı gerçekleştiren dengeli bir grubun varlığı yanında dönemsel gönüllü faaliyetlerde de yaşa göre azalan bir ilgi düzeyi karşımıza çıkmaktadır. Gönüllülük faaliyetleriyle, gençlerin kimliklerinin şekillendiği, sosyalleştiği ve ebeveynlerinin şekillendirmediği bir karar alma yetisini kazandığı belirtilmektedir (Frisco vd., 2004: 662). Türkiye içinse gençlerin gönüllü faaliyetler konusunda ilgisini çekebilme ve sürekliliğini sağlamadaki başlıca görev yerel yönetimlere aittir. Yerel yönetimlerin, mevzuatla kendilerine bu noktada verilen görevleri yerine getirmeleri beklenmektedir.

Gençlerin gönüllü faaliyetlere ilgisinin yoğun olduğu dönemlerde buna paralel olarak seyreden bir diğer durum da örgütlenmedir. Sanayileşmiş ülkelerde gençler arasındaki örgütlenme düzeyi, gelişmekte olan ülkelere göre daha iyi durumdadır (<http://www2.gtz.de/dokumente/bib/gtz2010-3224en-youth-structures.pdf>). Örgütlenerek gençlerin daha güçlü bir duruma gelmesi gerekir. Ancak bu örgütlenme çoğunlukla informal yollardan ya da internet

üzerinden gerçekleşmektedir. Örgütlenmenin internet üzerinden etkin bir şekilde gerçekleştirilebildiği açıkça görülmektedir. Çünkü ABD’deki bir araştırma, 18 yaş altı gençlerin dörtte üçünün internetle tanıştığını göstermektedir (Iyengar ve Jackman, 2003:1-24). Yine Milner tarafından yapılan “The Informed Political Participation of Young Canadians and Americans” başlıklı ABD’deki gençlerin katılım ve ilgi düzeyleri üzerine yapılan bir araştırmada internetin, 15–25 yaş arası ilgi düzeyi düşük gençlerde geleneksel yöntemler kadar etkili olmasa da ilgi düzeyi yüksek gençler için örgütlenmede etkin bir araç olarak kullanılabilirdiğini görülmektedir (Milner, 2008: 1-39). Buradan hareketle gençler arasında internet, eğer katılım ve örgütlenme konusunda etkin bir araç olabilecekse göz ardı edilmemesi gerektiği düşünülmektedir. Örneğin, gençlerin internette örgütlenerek bazı sosyal, siyasal ve ekonomik olayları protesto etmeleri bile kayda değer bir gelişme olarak kabul edilmelidir. Çünkü internette oluşan forumlar, düşünce toplulukları ve bloglar gençleri aktif katılıma yönlendirebilmektedir.

Tüm iletişim ve bilgi teknolojilerinin demokrasinin yeni bir boyutu haline gelmesinin yanında gençlerin aktif yurttaşlar olmalarını sağlamada da bir fırsat olduğu kabul edilmektedir (Farthing,2010: 186). Gençlerin yeni katılım yöntemlerini artan oranda kullanabilmeleri sosyal etkileşim ve aktif katılıma son derece olumlu etki edecektir(Fyfe, 2009: 40-41). 2009 yılı TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) verilerine göre Türkiye’de, 30 yaşın altındaki bireylerin toplam nüfusa oranı %60.4’tür. İnternet kullanım oranı ise, 2009 yılı itibarıyla %34’e çıkmıştır (Binyıl Kalkınma Hedefleri Raporu Türkiye, 2010: 61). Dolayısıyla Türkiye için genç nüfus önemli bir oranda olmasına karşın, yukarıda bahsedilen katılım yollarının gelişmesi henüz başlangıç seviyesindedir. Bu noktadaki katılım hususunda kat edilmesi gereken uzun bir yol bulunmaktadır.

Genel olarak gençlerin katılımı konusunda bazı kısıtlardan da bahsedilmektedir. Bunlar, yaş ekonomik durum, zaman, yer, hazır olmama konularında yoğunlaşmaktadır(http://www.un.org/esa/socdev/unyin/documents/tc_addis06_1_youth_participation.pdf). Esasen bu unsurlar arasında ekonomik kısıtlar, yüksek oranlardaki işsizlik, bazı ülkelerde çocuklar ve gençlerin açlık tehdidiyle karşılaşması katılımı azaltan genel unsurlar arasındadır (Bessant, 2004: 396–397). Buradan hareketle, gençlerin katılımındaki ekonomik engellerin öneminden dolayı ekonomik sorunlarla mücadele eden gençlere yönelik sosyal politika hamlelerinin de katılımı ilgili programlara paralel şekilde yürütülmesi

gerekmektedir. Bu durum, merkezi yönetimin sorumluluğunun yanında ve belki daha fazla olarak yerel yönetimlere sorumluluk yüklemektedir.

5. GENÇLERİN KATILIMINDA YEREL YÖNETİMLERİN ROLÜ

Yerel yönetimler gençlerin katılımı açısından önemli bir basamaktır. Yerel yönetimlerin gençlerin katılımını geliştirmede ve sosyal bütünleşmelerini sağlamadaki önemi bilinmektedir. Türkiye’de yerel yönetimler; il özel idaresi, belediyeler ve köy olarak tanımlanmıştır. 5393 sayılı Belediyeler Kanunu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu görev ve sorumluluk alanlarında gençliğe yer vermektedir. İlgili kanunlarda birçok görev ve sorumlulukla aynı anda geçen gençlere yönelik hükümlerin öneminin farkında olunması gerekmektedir. Gençlik bahsi altında ayrıntılandırılması gereken birçok alt başlık bulunmaktadır. Örneğin, yerel yönetimler sosyal bütünleşme kapsamında kültür, spor, alkol ve madde bağımlılığı, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve suç işlemiş gençlerin topluma kazandırılması gibi sosyal yönü ağır basan, gençliğe yönelik projelere destek vermeli ve yerel hizmetlerde gönüllülük faaliyetlerini düzenlemelidir (Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Kentleşme Şurası 2009, Kentlilik Bilinci, Kültür ve Eğitim Komisyonu Raporu, 2009: 35–39).

Yerel yönetimlerin gençlere yönelik sorumluluklarına karşın gençlerin yerel yönetimlere ilgisiz kaldığı da ifade edilmektedir. Bu ilgisizliğin sebeplerinin başında, yerel yönetimler konusundaki farkındalığın yetersizliği ve yerel yönetimlerin rolleri hakkında bilgi sahibi olmamaları gelmektedir. Yerel yönetimleri anlamama, nasıl katılım sağlayacağını bilmeme, mevcut katılım yöntemlerine duyulan şüphe ve gençlerin kendi sorunlarına ilgisiz kalınacağını düşünmesi gibi unsurlar da ilgisizliğe sebep olarak gösterilmektedir (Molloy vd., 2002: 52-65). Bu durum en basit anlamıyla yerel yönetimlerin hangi görev ve sorumluluklara sahip olduklarının farkında olmama ya da yerel yönetimleri önemsiz görme anlamına gelmektedir. Bu duruma karşın, yerel yönetimler konusunda farkındalığı olan gençlerin yerel düzeyde alınan kararlara katılma istekliliğini de göz ardı etmemek gerekmektedir. Yerel yönetimler halka en yakın yönetim birimleri olarak katılımın en etkin gerçekleştirilebileceği yerlerdir. Dolayısıyla yerel yönetimlerin görev ve sorumluluklarını başta gençler olmak üzere tüm yerel halka anlatabilmelidir.

Yerel yönetimler düzeyinde gerçekleşecek katılımın çeşitli yolları bulunmaktadır. Yerel düzeydeki katılım sıklıkla dilekçe verme, yerel yönetimlerle ilgili anketlere katılma, yerel sorunlarla ilgili protestolarda yer

alma, okul meclislerine katılma, gençlik gruplarına üye olma, yerel yönetimle bağlantı kurma ve meclis toplantılarını takip etme şeklinde gerçekleşmektedir. Yerel yönetimlerin faaliyetlerinden katılıma en uygun olanlarından biri de planlama faaliyetleridir. Planlama faaliyetlerine toplumun geniş bir katılımı tercih edilmelidir. Gençler de planlama sürecine dâhil olması gereken gruplar arasındadır. Bunu sağlayabilmek için, yerel yönetimler okulları, gençlik örgütlerini ve üniversiteleri stratejik ortakları olarak belirlemelidir. Ancak bu sayede gençlerin istekleri planlarda yansımaları bulabilecektir (Frank, 2006: 369).

6. KENT KONSEYİ VE GÖNÜLLÜLÜK ESASINA DAYALI MECLİSLER

Gençlerin yerel yönetimler düzeyinde katılımları konusunda en önemli unsurlar arasında kent konseyi ve gönüllük esasına dayanan gençlik konseyi, gençlik meclisi gençlik forumu ve çocuk meclisi gibi araçlar yer almaktadır. Bu katılım mekanizmaları vasıtasıyla sağlanacak katılım herkese açık bir şekilde olmalı diğer deyişle katılımı kısıtlayacak herhangi bir durum olmamalıdır. Yerel Gündem 21 Ulusal Gençlik Parlamentosu'nun gençlik meclisleri hakkında hazırladığı ortak metin bu noktada yol göstericidir. Bu metin gençlik meclislerinin, "15-25 yaş arasında dil, din, ırk, kültür, etnik köken, sınıf, cinsiyet ve eğitim farkı gözetmeksizin, kentte yaşayan tüm gençleri" kapsayacağı belirtilmektedir. Bu tanımlama sadece gençlik meclisleri için değil kent konseylerindeki katılımın da çerçevesini netleştirecek niteliktedir. Zira 08.10.2006 tarihli 26313 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kent Konseyi Yönetmeliği'nin 7/d maddesi kent konseylerinin çalışma ilkeleri arasında katılımcılığı ve ortak akla dayanan uzlaşmayı esas almayı göstermektedir. Ancak yine de kent konseylerinin katılımcılığı ve hemşehri bilincini geliştirebilecek nitelikte görülmesine karşın Kent Konseyleri Yönetmeliği'nin 8. maddesinde kent konseyi üyeliği bahsinin olması, bireysel katılımın yeterince teşvik edilmemesi, örgütlü kesimlerin dışındaki toplum kesimlerini dikkate almadığı iddialarıyla kent konseylerinin katılımcı yaklaşımına karşı duruş sergilenmektedir (Göktürk, 2008: 6-16). Bahsedilen durumun olumlu yöne sevk edilebilmesi için, kent konseylerinin oluşumunda cinsiyet başta olmak üzere her açıdan denge ve eşitlik dikkate alınmalı ve örgütlü grupların kent konseylerindeki rolü açıkça belirlenmelidir (Sabancı Vakfı, 2008: 71). Buradan hareketle kent konseyinin, tüm aktörlerin katılım ve görüşlerine açık bir platform olması gerektiği söylenecektir. Kente ilişkin geliştirilebilecek stratejilerin en geniş tabanlı bir biçimde değerlendirilmesi de ancak bu şekilde

mümkün olabilecektir. Kent konseyleri uygulaması bu şekliyle yerel düzeyde katılımın önemli dinamikleri arasında yer alabilecektir (Toprak, 2010b: 426–433).

Türkiye’de kent konseyleri bünyesinde çalışma grupları ve meclisler de oluşturulabilmektedir. Kent Konseyleri Yönetmeliği’nde kadın ve gençlik meclisleri öncelikli olarak değerlendirilmektedir. Gençlik meclisi bu çalışmanın konusu dâhilindedir. Kent Konseyleri Yönetmeliği’nin 6/ğ maddesi, kent konseylerinin görevleri arasında çocukların ve gençlerin toplumsal etkinliklerini arttırmayı ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol oynamasını sağlamayı saymakta ve 4/c maddesi de gençlik meclislerini, kent yönetimine katkıda bulunacak ve bu doğrultuda aktif rol alacak yapılardan biri olarak tanımlanmaktadır. Gençlik meclislerinin ilgili mevzuattan hareketle, toplumdaki tüm kesimlerin kaliteli ve yaşanabilir bir kentin yönetiminde aktif rol almalarını hedefleyen ve gönüllülük esasında oluşmuş yapılar olduğu görülmektedir.

Türkiye açısından gençlik meclisi ve benzeri diğer meclis uygulamalarının tümü, kent konseyleriyle temel ortak olma felsefesinde çalışmalıdır. Diğer deyişle bu meclisler, kent konseylerinin olmazsa olmazları olarak kabul edilmelidir. Bunun yanında katılım aracı olan bu meclislerin yerel yönetimlerin karar organları tarafından da stratejik ortak olarak kabul edilmesi ve işbirliği içerisinde çalışması beklenmektedir. Gençlik meclislerinin kent konseylerinin, kent konseylerinin de ilgili yerel meclisin alacağı kararlara etki edebilmesine yasal zemin bulunduğundan dolayı gençlik meclislerine gereken önemin atfedilmesi ve kentin müzakere araçlarından biri olarak açıkça zihinlerde kabul görmesi beklenmektedir. Aksi takdirde katılımdan somut bir sonuç alınamaması, özverili çalışmaların sonuca ulaşmaması gibi unsurlar katılımın gücünü ve etkisini azaltabilecektir (Emrealp, 2005: 68–69)

Gençlik meclisi uygulamaları dünyada birçok ülkede katılım ve gençlik sorunlarına ilişkin gündem oluşturabilmede istifade edilen araçlardan birisi olmuştur. Gençlik meclisleri, gençlerin sorunlarının ve çözümlerinin tartışıldığı bir platform olmanın yanında kendi temsilcilerini seçerek karar alma mercilerinde temsil edilmeye, kendi önceliklerini ve gündemlerini tespit etmeye de hizmet etmektedir (United Nations, 2003: 1–19). Bu anlayışa paralel olarak gençlerin katılımına artan bir önem atfedilmektedir. Örneğin Büyük Britanya’da çocukların ve gençlerin katılımı giderek yaygınlaşmakta ve yerel ve ulusal düzeyde kendilerine danışılan hale geldiği ifade edilmektedir (Tisdal vd., 2004: 131-132). Ancak katılımın düzeyi ve katılımı gerçekleştiren genç grupların niteliği bazı durumlarda sorun olabilmektedir. Örneğin, Büyük

Britanya Gençlik Meclisi'ndeki gençlerin ifade yeteneği yüksek ve iyi eğitilmiş gençlerden oluştuğu ancak toplumun genelinin bu profilde olmadığı belirtilmiştir. Bu meclislerde sosyal dışlanma problemi yaşayan gençlerin yer almaması gibi problemler temsil sorununu beraberinde getirmektedir (Faulkner, 2009: 90). Bu noktada Türkiye örneğine paralel eleştirilerin getirildiği ve geniş tabanlı katılımın temel kabul olması gerektiği Büyük Britanya örneğinden de görülmektedir. Bunun yanında katılımın ve gençlik meclisi yapılanmalarının artması üzerine bu konuda çeşitli tartışmalar da yaşanmaktadır. Bu tartışmalar daha çok katılımı hedefleyen örgütlerin her zaman etkin ve başarılı olamaması, katılımın ya da belirtilen görüşlerin neticesinde bir geribildirim yapılmaması, gençlik meclislerinin yerel halkı tam anlamıyla temsil yeteneğine sahip olmadığı noktalarında toplanmaktadır (Tisdal vd., 2004: 131-132).

Gençlik meclisleri yerel ve ulusal düzeyde karar alma organlarıyla bağlantılı ve işbirliği içerisinde hareket etmelidir. Gençlik meclisi ve bu meclisin üyeleri, geliştirdikleri hedef ve amaçlar doğrultusunda ilgili birimlerine yönelik lobi yapma, onları etkileme ya da salt alınacak kararlarla ilgili tavsiyeler üzerine faaliyet gösterebileceklerdir. Böylelikle gençlerin katılım ve alınacak kararların etkilenebilmesi konularında teşvik edilebilmesi mümkün olacaktır. Dolayısıyla meclis benzeri bu yapılardan Türkiye'deki bir örneği incelemek Türkiye'deki durumu görebilmek açısından faydalı olacaktır.

7. GENÇLİĞİN MECLİS BENZERİ YAPILARDA KATILIMINDAN BİR ÖRNEK: SEFERİHİSAR BELEDİYESİ GENÇLİK MECLİSİ

Türkiye'nin yerel yönetimler mevzuatının gençlerle ilgili olan düzenlemeleri ayrıntılı değildir. Özellikle katılımı ilgili olan hükümlerde ve yerel yönetimler bünyesinde alınacak kararlarda gençlerin katılımında yerel yönetimlerin destekleyici ya da engelleyici rolü belirleyici olabilmektedir. Bu noktada yerel yönetimlerin karar organlarına doğrudan destek verebilecek ve gençler dâhil toplumun tüm kesimlerinin katılımıyla çalışacak kent konseyi ve meclis benzeri yapılanmaların sağlıklı bir şekilde işletilebilmesi beklenmektedir. Bu noktada, katılımın artırılmasına yönelik yapılardan Seferihisar Belediyesi bünyesinde olan gençlik meclisi yapılanması Türkiye açısından da fikir verebilecek nitelikte olduğu için ele alınacaktır.

Seferihisar Belediyesi; katılımı arttırmak ve kent konseyiyle birlikte çalışma düşüncesiyle 2010 yılında gençlik, engelli ve kadın meclislerini kurmuştur. Seferihisar Belediyesi Gençlik Meclisi; "Seferihisar Kent Konseyi Gençlik

Meclisi; kent içinde yaşayan gençlerin din, dil, ırk, kültür, sınıf, eğitim ve siyasi görüş farkı gözetmeksizin ve her katman genci temsil etmek, toplum yararına projeleri hayata geçirmek üzere; Yerel Gündem 21 Kent Konseyi çerçevesinde kurulan 16–30 yaş grubu kent gençlerinin demokratik temsiline dayanan bir meclistir” şeklinde tanımlanmaktadır. Birleşmiş Milletlerin gençliği 15–24 yaş arası ile sınırladığı ancak 24 yaş sonrasında kariyerle ve sosyal yaşamla ilgili önemli adımların atıldığı göz önüne alınırsa gençliği 16–30 yaş arasında tanımlamak tercihi genişletici bir yorum olmuştur. Amaç kısmında ise “Gençlik Meclisi ile; çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışı içinde, kent yönetiminde ortaklar arasında yatay ilişkilerin güç kazanması, demokratik katılım ve yapının güçlendirilmesi, sürdürülebilir kalkınma içinde gençlerin yapabilir kılınması, gençlerin toplumsal yaşamın her alanında söz sahibi olması, kent yaşamına katılma ve kente ait olma duygularının geliştirilmesi, kaliteli ve yaşanabilir bir kent yönetiminde gençlerin aktif rol alması, gençlik sorunlarına ilişkin politikalar, çözüm önerileri geliştirmeleri” yer almaktadır.

Seferihisar Belediyesi Gençlik Meclisi’nin, gençlerin katılımıyla ilgili uluslararası düzeydeki kazanımları, hukuki düzenlemeler düzeyinde içselleştirdiği söylenebilecektir. Ancak yapılan hukuki düzenlemeleri, bunlara uygun uygulamaların takip etmesi her koşulda gerekmektedir. Seferihisar açısından sorun da esasen bu noktada başlamaktadır. Seferihisar Belediyesi Gençlik Meclisi, 2010 yılında Kent Konseyi’yle aynı tarihte kurulmasına karşın çok kısa bir süre içerisinde çalışamaz duruma gelmiştir ve şu an için pasif durumdadır. Buna sebep olarak gençlik meclisi toplantılarının yerel halk tarafından yeterince sahiplenilmemesi, toplantılara katılımın çok düşük olması, toplantıların düzenli yapılamaması, gençlik meclisinin siyasi partiler üstü bir yapı olarak tasarlanması ancak siyasi partilerin katılımına da açık olmasının hedeflenmesine karşın siyasi partilerin destek vermeyerek sürecin dışında kalması gibi sorunlar gösterilmektedir. Seferihisar Belediyesi Gençlik Meclisi mevcut durum itibarıyla zorunlu bir yeniden yapılanma süreci geçirmektedir ve henüz koordinasyonu sağlayacak ve kolaylaştırıcı rolü üstlenecek bir başkan seçememiştir.

Gençlik meclisi’nin yaptığı müzakerelerin ve aldığı kararların, belediyenin karar organı olan belediye meclisinin gündeminde ve alacağı kararlarda dikkate alınması ve göz ardı edilmemesi gerektiği bilinmektedir. Dolayısıyla belediye meclislerinin, gençlik meclislerini stratejik ortağı olarak kabul etmesi ve bu felsefeyle işbirliği dâhilinde çalışması gerekmektedir. Bu şekliyle gençlik meclislerinin öneminin ve potansiyel etkisinin farkında olmak gerekmektedir.

Ancak bu noktada belediye meclisleri kadar gençlik meclislerine de roller düşmektedir. Seferihisar Belediyesi Gençlik Meclisi düzenli toplanabilen bir meclis olamamıştır. Ancak toplantı yapabildiği kısa dönem içerisinde de gençlik meclisinin kararlarından, belediye meclisinin gündemine giden bir husus olmamıştır. Bu eksiklik de bir anlamda Seferihisar Belediyesi Gençlik Meclisi'nin çalışmalarına katılım için teşvik ve süreklilik sağlayamayan bir unsur olmuştur.

Esasen Seferihisar ilçesi sosyo-ekonomik ve nüfus verileri açısından gelişmiş sayılabilecek ve katılımın gerçekleşebilmesi için uygun potansiyele sahip bir yerleşim birimidir. 2004 yılında Devlet Planlama Teşkilatı tarafından yapılan "İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması"nda ele alınan demografik, istihdam, eğitim, sağlık, sanayi, tarım, mali ve diğer refah göstergeleri çerçevesinde yapılan değerlendirmede 872 ilçe arasında 61. sırada yer almaktadır. İzmir'in ilçeleri arasında 2.gelişmişlik grubunda yer almaktadır. Buna benzer diğer sosyo-ekonomik ve nüfus verilerine Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerinden de ulaşılabilmektedir. Örneğin 2010 yılı verilerine göre Seferihisar'da 15–24 yaş arası nüfus toplam 7789 kişidir. Bu sayı Seferihisar'ın toplam nüfusuna oranlandığında %23,9'luk bir orana karşılık gelmektedir. Okuryazar oranı %91,2, lise ve üstü düzeyde eğitim alanlar ise %26,1'lik bir oranındadır. Bu veriler katılıma etkisi boyutuyla değerlendirildiğinde Türkiye genelindeki birçok ilçeye göre umut vaat eden bir çizgi ortaya çıkmaktadır. Eğitim düzeyinin yüksekliği ve genç nüfusunun oranı da genel olarak katılım açısından bir fırsat gibi görünmektedir. Fakat her şeyden önce katılım felsefesi, katılımı gerçekleştirecek kişilerce içselleştirildiği takdirde süreç amacına ulaşacaktır.

Sonuç itibariyle, Seferihisar mevcut potansiyellerini katılım dinamiklerine yeterince yansıtamayan bir ilçe olarak görünmektedir. İlçede katılım konusunda beklenen farkındalık tam olarak yerleşmemiştir. Ancak bu sadece Seferihisar için değil Türkiye açısından ortak bir sorundur. Kent konseyleri uygulamasının ve dolayısıyla gençlik meclisi uygulamasının henüz başlatılmadığı ya da hazırlık sürecinde olan 35 il bulunmaktadır. Habitat İçin Gençlik Derneği verilerine göre, Türkiye genelinde ilçe bazında aktif gençlik meclisi uygulaması sayısı 200'dür. Türkiye'nin 2011 itibariyle 892 ilçesi olduğu düşünüldüğünde bu rakam tatmin edici değildir. Bu sebeple Seferihisar gibi gençlik meclisi uygulamasını başlatan ancak sorunlarla karşılaşan yerlerde, bu sorunların aşılabilmesi ve gençlik meclisi uygulamasının sürdürülebilmesi için yerel düzeydeki tüm aktörlerin sürece destek olması gerekmektedir. Aynı zamanda,

İzmir Büyükşehir Belediyesi Gençlik Meclisi gibi Türkiye genelindeki “en başarılı” gençlik meclisi uygulamasına aday bir örneğin olması Seferihisar için ayrıca bir fırsat olmalıdır. Çünkü Seferihisar gibi belli potansiyele sahip yerleşim birimlerinde bahsedilen katılımcı dinamiklerin etkin bir şekilde işletilmeye başlanması, olumlu uygulama örneği olarak, diğer uygulamalar için de teşvik edici nitelikte olacaktır.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Gençler, toplumsal yaşamın en dinamik aktörleridir. Gençlerin katılımlarının artırılmasına yönelik uluslararası kamuoyunda özellikle son 20 yılda ciddi bir farkındalık oluşmuştur. Gençlerin kendilerini ilgilendiren ya da genel olarak tüm toplumsal konularda karar alma süreçlerine katılımının teşvik edilmesi, üzerinde uzlaşılan bir konu olmuştur. Gençlikle ilgili uluslararası düzeydeki kazanımlar, ulusal düzeydeki çalışmalara rehberlik etmektedir. Birçok ülke gibi Türkiye de yasal düzenlemelerin getirdiği destekle gençlerin katılımını teşvik etmek istemektedir.

Gençliğin katılımı denildiğinde ilk olarak eşitlik vurgusu ön plana çıkmaktadır. Esasen eşitlik vurgusunun sadece din, dil, ırk, cinsiyet gibi unsurlar açısından değil genel anlamıyla fırsat eşitliği çerçevesinde ele alınması gerekmektedir. Çünkü katılımın herkese açık olduğu vurgusu çoğunlukla tek başına yeterli olmayabilecektir. Buradan hareketle eşit fırsat ve olanaklara sahip olamayan kişilerden katılımı sağlama noktasında tam anlamıyla bir sonuç alınması beklenmemelidir. Eşit fırsat ve olanağa sahip olamayan gençlerin katılım konusunda istenilen düzeyde olmaması örgütlü, fırsat ve olanaklar açısından ön plana çıkan gençlerin katılım mekanizmalarında daha fazla görülmelerine neden olacaktır. Bu da esasen katılımı genişletecek mekanizmaların belli çevrelerin etkisine girdiği eleştirilerinin temel dayanağı olmaktadır. Bu durumun önüne geçebilmek için gençlik programı ve yerel yönetimlerin gençlikle ilgili faaliyetlerinin toplumun tüm kesimlerini kapsayıcı nitelikte olması gerekmektedir.

Türkiye açısından dikkate alınması gereken en önemli husus işsizliktir. Toplumsal yaşama katılım, işsizliğin yüksek olduğu ülkelerde tam anlamıyla uygulanamayacaktır. Örneğin Türkiye’de 15–24 yaş arası gençler arasındaki işsizlik oranı 2010 sonu itibariyle %21,7’dir. Bu son derece yüksek bir orandır. Düzenli bir işe ve gelire sahip olamama katılım konusunda bir çekingenlik oluşturabilecektir. Türkiye’nin genç ve dinamik bir ülke olduğunu iddia

etmesine karşın, işsizlik gibi önemli bir sorun nedeniyle bu dinamizmden yeterince istifade edememektedir. Çünkü öncelik, iş bulma ve yaşamını sürdürülebilme noktalarında toplanmakta toplumsal yaşama katılım, kentsel sorunlar ve çözümleri Türkiye'deki gençlerin gündeminde arka sıralara itilmektedir. Bu sebeple ulusal düzeyde yürütülen istihdam politikalarının genç nüfus arasındaki işsizlik oranını düşürmesi toplumsal yaşama katılıma dolaylı olarak destek verebilecek bir unsur olarak görülmektedir.

Gençlerin tüm dünyada siyasal ve toplumsal olaylar hakkındaki azalan ilgisi dikkat çekici düzeydedir. Ancak yine de gençleri mevcut katılım yollarına yönlendirebilmek ve bu yolları sağlıklı bir şekilde işletebilmek son derece önemlidir. Bu noktada yerel yönetimler gerek kent konseyleri gerekse de gençlik meclisi ve benzeri uygulamalarla gençlerin katılımını sağlamada öncü role sahiptir. Halka en yakın düzeydeki yönetim birimleri olan yerel yönetimlerin, katılımı öğrenme ve tecrübe kazanma açısından da bir okul niteliğinde olduğu unutulmamalıdır. Dolayısıyla yerel yönetimler bünyesindeki katılım mekanizmalarını eleştirmek ve işlevsiz hale getirmeye çalışmaktansa gelişime açık yapılar olarak görüp eksiklerini giderme yoluna gitmek daha tutarlı olacaktır.

İnternetin yaygınlaşması ve gençlerin internete yatkınlığı, gençlerin görüşlerini bildirmelerinde ve belli konularda örgütlenmelerinde kolaylaştırıcı rol oynamaktadır. Bu da esasen katılımın yeni bir boyutu olmaktadır. Bu noktada özellikle yerel düzeydeki karar verici otoritelerin ve mekanizmaların internette açacakları forum ve benzeri uygulamalarla gençlerin görüşlerine ulaşmaları gerekmektedir. Bu şekildeki bir uygulama gençler arasında katılımın değişen anlayışını yakalama yönünde önemli bir adım olacaktır.

KAYNAKÇA

Arches, J., ve J. Fleming (2006), "Young People and Social Action: Youth Participation in The United Kingdom and United States", *New Directions For Youth Development*, 111, 81-90.

Asthana, S. (2006); "Innovative Practices of Youth Participation in Media", *UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)*, 6, http://portal.unesco.org/ci/en/files/22831/11593413569UNESCO_Innovative_practices.pdf/UNESCO%2BInnovative%2Bpractices.pdf, (18.02.2011)

Balsano, A., E.Phelps, C.Theokas, J.V. Lerner ve R. M. Lerner (2009), "Patterns of Early Adolescents' Participation in Youth Development Programs Having Positive Youth Development Goals", *Journal Of Research on Adolescence*, 19(2), 249-259.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı. (2009), *Kentleşme Şurası Kentlilik Bilinci, Kültür ve Eğitim Komisyonu Raporu*, Ankara: Bayındırlık ve İskân Bakanlığı.

Bessant, J (2004), "Mixed Messages: Youth Participation And Democratic Practice", *Australian Journal of Political Science*, 39 (2), 387-404.

Checkoway, B., ve K.R.Schuster (2003), "Youth Participation in Community Evaluation Research", *American Journal of Evaluation*, 24 (1), 21-33.

Devlet Planlama Teşkilatı. (2010), *Binyıl Kalkınma Hedefleri Raporu Türkiye 2010*, Ankara.

Edwards, K (2008), "Social Inclusion and Youth Participation: A New Deal For Australia's Young People?", *Youth Studies Australia*, 27 (2), 11-17.

Emrealp, S. (2005), *Yerel Gündem 21 Elkitabı*, İstanbul: Birmat Matbaası.

Esen, A (2007), "Gençliğin Yerel Siyasete Katılımı", *Yerel Siyaset*, 23, 34-35.

Evans, S. D., ve I. Prilleltensky (2007), "Youth and Democracy: Participation for Personal, Relational, and Collective Well-Being", *Journal Of Community Psychology*, 35 (6), 681-692.

Farthing, R (2010), "The Politics of Youthful Antipolitics: Representing The 'Issue' Of Youth Participation in Politics", *Journal of Youth Studies*, 13 (2), 181-195.

Faulkner, K.M (2009), "Youth Participation in Ongoing Public Decision-Making Projects", *Childhood: A Global Journal Of Child Research*, 16 (1), 89-104.

Finkel, S.E (2002), "Civic Education and The Mobilization of Political Participation in Developing Democracies", *The Journal of Politics*, 64, 994-1020

Fournier, B. ve M. Reuchamps. (2008). "Youth Political Interest, Political Participation, and Civic Education in French-Speaking Belgium", *Civic Education And Political Participation Workshop*, Université de Montréal: 1-47.

Frank, K.I (2006), “The Potential of Youth Participation in Planning”, *Journal of Planning Literature*, 20 (4), 351–371.

Frisco, M.L., C. Muller ve K. Dodson (2004), “Participation in Voluntary Youth-Serving Associations and Early Adult Voting Behavior”, *Social Science Quarterly*, 85 (3), 660-676.

Fyfe, I (2009), “Researching Youth Political Participation in Australia”, *Youth Studies Australia*, 28 (1), 37–45.

Gaiser, W., J. De Rijke ve R. Spannring (2010), “Youth and Political Participation — Empirical Results for Germany Within a European Context”, *Nordic Journal of Youth Research*, 18(4), 427-450.

Galston, W.A (2004), “Civic Education and Political Participation”, *Political Science And Politics*, 37(2), 263–266.

Gauthier, M (2003), “The Inadequacy of Concepts: The Rise of Youth Interest in Civic Participation in Quebec”, *Journal Of Youth Studies*, 6 (3), 265-276.

Göktürk, A. (2008). "Bugün Geline Yerde Kent Konseyleri ve Yerel Gündem 21", DOSYA–08: Yerel Yönetimlere Katılım, Ankara: Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yayını, 6–16.

Gyamfi, P., A. K.Douglas ve E. Medin (2007), “Youth and Youth Coordinators Perspectives on Youth Involvement in Systems of Care”, *The Journal Of Behavioral Health Services & Research*, 34 (4), 382-394.

Lopez, M.H. (2004); “Volunteering Among Young People”, *The Center for Information & Research on Civic Learning & Engagement*, 1–2, http://www.civicyouth.org/PopUps/FactSheets/FS_Volunteering2.pdf, (19.02.2011)

Mcfarland D.A ve J. T. Reuben (2006), “Bowling Young: How Youth Voluntary Associations Influence Adult Political Participation”, *American Sociological Review*, 71 (3), 401–425.

Milner, H. (2008); “The Informed Political Participation of Young Canadians and Americans”, *The Center for Information & Research on Civic Learning & Engagement (CIRCLE) Working Paper 60*, <http://www.civicyouth.org/PopUps/WorkingPapers/WP60Milner.pdf>, (04.05.2011)

Molloy, D., C. White ve N. Hosfield. (2002). “Understanding Youth Participation in Local Government a Qualitative Study Final Report”, *National Centre For Social Research*, 78.

Pavlidis, A ve S. Barker (2010), “Who Participates?”, *Youth Studies Australia*, 29 (1), 27–34.

Print, M (2007), “Citizenship Education and Youth Participation in Democracy”, *British Journal of Educational Studies*, 55 (3), 325-345.

Russell, D (1994), “Communists and Democrats: Democratic Attitudes in the Two Germanies”, *British Journal of Political Science*, 24, 469–493.

Sabancı Vakfi. (2008), *Kadın Hakları ve Yerel Yönetimler*, Ankara: Yalçın Matbaacılık.

Schusler, T.M ve M. E. Kasny (2008), “Youth Participation in Local Environmental Action: an Avenue for Science and Civic Learning?”, *Participation And Learning*, 268–284.

Shanto, I ve J. Simon. (2004); “Technology And Politics: Incentives For Youth Participation”, *The Center for Information & Research on Civic Learning & Engagement (CIRCLE) Working Paper 24*, <http://www.civicyouth.org/PopUps/WorkingPapers/WP24Iyengar.pdf>, (05.05.2011)

Shanto, I ve J. Simon. (2004); “Technology And Politics: Incentives For Youth Participation”, *The Center for Information & Research on Civic Learning & Engagement (CIRCLE) Working Paper 24*, <http://www.civicyouth.org/PopUps/WorkingPapers/WP24Iyengar.pdf>, (05.05.2011)

Tenikler, G. (2004). “Gözden Geçirilmiş Gençlerin Yerel ve Bölgesel Yaşama Katılımlarına İlişkin Avrupa Şartı”, Ed. Prof. Dr. Zerrin toprak, Dr. Hikmet Yavaş, Dr. Mustafa Görün, İzmir: Birleşik Yayınları, 254–271.

The International Planned Parenthood Federation (IPPF). (2004); “Setting Standarts For Youth Participation”, http://www.ippf.org/NR/rdonlyres/DF423C28-F09C-4912-BE27-6C9970354EE5/0/Setstand_YouthPart.pdf, (20.02.2011)

Tisdal, E. K. M ve J. Davis (2004), “Making a Difference? Bringing Children’s and Youth People’s Views into Policy-Making”, *Children&Society*, 18 (2), 131-142.

Toprak, Z. (2010a). “Müzakereci Demokrasi ve Yerel Siyasetin Demokratik Gelişimi”, *Yerel Yönetimler Yerel Siyaset ve Kentsel Politikalar*, Ed. Prof. Dr. Bekir Parlak, Bursa: Dora Yayıncılık, 30–42.

Toprak, Z. (2010b), *Yerel Yönetimler*, İzmir: Birleşik Matbaacılık.

United Nations. (2003), *World Youth Report Chapter 10: Youth Participation in Decision Making*, New York: United Nations Publications.

Wood, D., R.W. Larson ve J.R. Brown (2009), “How Adolescents Come to See Themselves as More Responsible Through Participation in Youth Programs”, *Child Development*, 80(1), 295-309.

<http1> http://www.coe.int/t/dg4/youth/coe_youth/priorities_2010_en.asp

<http2>http://www.undp.org.tr/publicationsdocuments/nhdrtr2008/nhdr_bp_ali_carkoglu.pdf

<http3><http://www2.gtz.de/dokumente/bib/gtz2010-3224en-youth-structures.pdf>

<http4>http://www.un.org/esa/socdev/unyin/documents/tc_addis06_1_youth_participation.pdf